

Riktlinjer för AI för personal inom utbildning och småbarnspedagogik / Tekoälylinjaus koulutuksen ja varhaiskasvatuksen toimialojen henkilöstölle

Svenska utbildningssektionen 03.03.2026

145/12.00.01/2026

Valmistelija / Beredare: Utbildningsdirektör / Koulutusjohtaja Tommi Eränpalo, tommi.eranpalo(at)sipoo.fi, Specialplanerare / Erityissuunnittelija Samira Ouazizi, samira.ouazizi(at)sipoo.fi

Europeiska unionens AI-förordning (en. AI Act) är en EU-förordning om artificiell intelligens och världens första övergripande, omfattande rättsliga ram om artificiell intelligens. Syftet med den är att de AI-system som används i EU ska vara säkra och transparenta samt respekterar de grundläggande rättigheterna.

Förordningen trädde i kraft den 1 augusti 2024. Eftersom den är en EU-förordning tillämpas den direkt i alla medlemsstater utan separata nationella verkställighetslagar.

Förordningen tillämpas inte i sin helhet på en gång utan den tillämpas stegvis. Till först, från och med februari 2025, tillämpades bestämmelser om förbud mot så kallade AI-system med oacceptabel risk. Från och med augusti 2025 tillämpas skyldigheter som gäller AI-modeller för allmänna ändamål (general-purpose AI models), såsom dokumentations- och transparenskrav. Största delen av de resterande bestämmelserna tillämpas från och med augusti 2026, och kraven som gäller AI-system med hög risk tillämpas till fullo från och med augusti 2027. Målet med den stegvisa tillämpningen är att ge aktörer tid att anpassa sig till de nya skyldigheterna och bygga nödvändiga övervakningsstrukturer.

Kommunstyrelsen i Sibbo godkände policyn för artificiell intelligens som anvisningar för personalen vid sitt sammanträde den 22 september 2025 (bilaga 1). Beslutet gäller särskilt generativa AI-system och ger kommunens tjänsteinnehavare riktlinjer för ansvarsfull och säker användning av artificiell intelligens inom kommunens verksamhet.

Enligt Sibbo kommuns policy för artificiell intelligens är avsikten att artificiell intelligens används främst som stöd för arbete, till exempel för att underlätta rutinarbeten och expertarbeten, och inte för att ersätta anställda. Användningen av artificiell intelligens ska vara etisk, transparent, datasäker och lagenlig samt förbättra kommuninvånarnas serviceupplevelser av kommunens tjänster. Samtidigt framhävs att riskerna ska kunna identifieras och att det utdata som produceras av artificiell intelligens ska granskas noggrant, eftersom det kan innehålla felaktig eller föråldrad information.

Jämte policyn för artificiell intelligens har sakkunniga inom utbildningssektorn och sektorn för småbarnspedagogik i samarbete med Digital förvaltning berett AI-riktlinjer för undervisnings- och handledningspersonalen (bilaga 2). Avsikten med AI-riktlinjerna är att skapa tydliga, gemensamma spelregler för användning av artificiell intelligens i undervisning, lärande och administrativt arbete.

Riktlinjerna baserar sig på Utbildningsstyrelsens material "Artificiell intelligens inom småbarnspedagogik och utbildning – lagstiftning och rekommendationer", som innehåller omfattande beskrivning av utbildningsanordnarens skyldigheter och ansvar gällande användning av artificiell intelligens. Materialet har utarbetats i samarbete mellan

undervisnings- och kulturministeriet och Utbildningsstyrelsen och ingår i implementeringen av Finlands Digitala kompass. Digitaliseringen av utbildningssystemet styrs nationellt av Riktlinjer för digitaliseringen av fostran och utbildning 2027 (undervisnings- och kulturministeriet 2023).

EU:s AI-förordning och Sibbo kommuns policy för artificiell intelligens baserar sig på ett riskbaserat förhållningssätt där AI-system klassificeras i olika riskklasser. Inga särskilda förpliktelser riktas mot AI-system med låg risk. Av AI-system med måttlig risk förutsätts till exempel transparens och att användarna informeras om att de interagerar med artificiell intelligens. AI-system med hög risk – såsom vissa applikationer för hälsovård, utbildning eller kritisk infrastruktur – ska följa strama krav angående bland annat riskhantering, dokumentation, datans kvalitet och mänsklig kontroll. AI-system med oacceptabel risk, såsom manipulativa applikationer eller applikationer för social poängsättning, är däremot förbjudna i EU i sin helhet.

AI-riktlinjer för undervisnings- och handledningspersonalen inom utbildningssektorn och sektorn för småbarnspedagogik följer samma förhållningssätt.

Teknologin utvecklas snabbt. Nya AI-applikationer, användningsändamål och risker förekommer ständigt, vilket föråldrar anvisningar. Även lagstiftningen och myndigheternas anvisningar preciseras i snabb takt. Därför är det motiverat att regelbundet uppdatera AI-riktlinjer.

Esittelijä / Föredragande Koulutusjohtaja / Utbildningsdirektör Eränpalo Tommi

Ehdotus / Förslag Svenska utbildningssektionen antecknar ärendet för kännedom.
Ruotsinkielinen koulutusjaosto merkitsee asian tiedoksi.

Käsittely / Behandling

Päätös / Beslut

Liitteet / Bilagor

Bilaga Liite 2 - AI-riktlinjer för undervisnings- och handledningspersonalen
Bilaga Liite 1 - Sipoon kunnan tekoälypolitiikka